

DEBRECZEN

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KOZGAZDÁSZATI HIRLAP.

A debreczeni és vidéki függetlenségi párt közlönye.

Megjelen naponként, péntek és vasárnap kivételével.

Hirdetési díj: Négy hasábol petít sorát 5 kr. Nagyobb terjedelmű s többször...

Hirdetést vagy reklámot magában foglaló újsónag sora 50 krajczár.

Kéziratok vissza nem adatnak.

nyilvános kivonat.

ság mint telek... teszi, hogy... végrehajthatónak... ajtást szenvedő... elés és járulé... gyében a deb... (a nánási kir... levő, Nánásón... t. jkv. 14323.,... t. jkv. 14324.,... 25 a hrsz in... 1170 frban... kikialtási árban... nebb megjelölt... október hó... akor a bíróság... megtartandó nyil... llapított kikiál... ti fog.

szabályozásnak az 10 %-át vagy 1. LX. t. cz. ammal számil... mber hó 1-én... ügyminiszteri... óvadékképes... kezéhez leten... cz. 170. §-a... a bíróságnál... titott szabály... állatni.

1887. aug. hó... g mint telek... bestyén... eljárásbíró

előjárósága... k, miszerint... át képező er... t természet 1.00... évi szept. 5-én... g adatni, ár... zület bármí...

Tisztelettel... OSZ ÁRON... főbíró.

NTETÉS... ERVAR... rem 1879

levéllel... ben.

NTETÉS... ERVAR... rem 1879

levéllel... ben.

NTETÉS... ERVAR... rem 1879

levéllel... ben.

Igaz-e vagy nem?

(Az első szabadelvű tett)

Több fővárosi lap egész határozottan állítja, hogy Tisza Kálmán a parlament ősi ülészakában a kötelező polgári házasság behozatalára vonatkozó törvényjavaslatot fog a ház asztalára letenni. Stuart Mária tehát jobb hírnevénél, Tisza Kálmán képes egy valóban szabadelvű tett elkövetésére?

Kétségtelen dolog, hogy a házassági jog szabályozásának első és elengedhetlen alapföltétele a polgári házasság behozatala.

A kötelező polgári házasság nem vesélyeztetni a vallásosságot, nem involvál támadást az egyház, vagy az egyházak jogköre ellen és le nem alacsonyítja a házasság magas erkölcsi és jogi intézményét.

A kötelező polgári házasság nem érinti a házassági intézmény vallásos oldalát, a menyiben a házasságok egybeállítását tisztán polgári ténynek tekinti, de egyáltalában nem gátolja azt, hogy az egybekelés az egyház áldása által mintegy vallásos szankciót nyerjen.

Az állam a házassági tény vallásos oldalát az egybekelő felek lelkiismeretére bízva, a maga részéről csakis a házasság polgári részére fektet sulyt, a menyiben csakis e ténynek kötelezővé tétele által szabályozhatók egyöntetűen és egybehangzó elvek szerint a házassági intézményből folyó jogok és köteleességek, csakis annak dekretálása nyújthat biztos és megtámadhatlan alapot a házasság érvényének megítélésénél, csakis ezen intézmény mellett képzelhető a házassági anyakönyvek az állam céljainak megfelelő vezetése.

Franciaország és Belgium példája, hol a kötelező polgári házasság érvényes, mutatja, hogy ezen intézmény egyáltalában nem sérti a felekezeti érdeket és hogy a legrikább esetben találkozik házaspár, mely elmulasztaná a megkötött polgári frigyhez az egyház áldását is kikérni.

A katolikus egyház, mely éppen e két államban hatalmas befolyással bír, sohasem támadta e fontos állami intézményt.

Mi nem hiszszük, nem hihetjük, hogy

A „DEBRECZEN” TÁRCZÁJA.

Az idegességről.

Krafft-Ebing — a gráci egyetem hírneves orvostanára, — a mi ideges századunknak nevezi a tizenkilencediket. És ez elnevezés van bizonyára olyan találó, mint azok, melyek a találmányok, villamosság vagy gőz korának nevezik. Sőt azt hiszem, hogy mindezeknél inkább jellemző mert ama küzdelem legnagyobb részében, melyeket a modern ember s ez által a társadalom visel, igen sok része van az idegességnak.

Nem vagyok eléggé materialista azt állítani, hogy ez a magasra törő lelkesedés, mely sokszor gátat nem ismervé látszik előre törni azért, hogy kevéssel utóbb elejtse, vagy éppen kigunyolja lelkesülésének egykori tárgyait, csak az idegek beteges játéka; de annyit hiszek, hogy az idegeknek is van részük abban az okadatolatlan változékonyságban, mely korunknak jellemző sajátja.

A parlament vitáiban, a boudoirok, szalonok társalgásaiban, az ipar, kereskedelem korifeusainak kapzsiságtól zajos gyűlhelyein, a műtermekben, színházakban és mulatóhelyeken éppen úgy ott találjuk az idegesség felre nem ismerhető jeleit, mint az embert magát.

A vágyak, törekvések, melyeknek elérésért az egyes és a társadalom harcol, — a módok és eszközök, a mint azokat elérni törekszik, mind sokszor bizonyítanak a mellett, hogy a mi századunk ideges.

Es az az aggodás, mely a szocializmus, nihilizmus minden újabb mozdulata után végig fut egész Európán; az a félelem, mely a ragályos betegségek föllépése után meglepi az embereket; az elismerés és méltánylás, melyre

a magyar katolikus klérus a polgári házassággal szemben ellenséges állást fog elfoglalni, mert a házassági jog terén az ország egyes részeiben uralkodó zűrzavar csakis a kötelező polgári házasság behozatala által szüntethető meg, mert keresztényen szempontból határozottan üdvözölni kell oly intézményt, mely megszünteti azon botránys anomáliát, hogy ezer meg ezer ember tiltott viszonyban él és bastardokat nemzeni kénytelen csupán azért, mert ez idő szerint érvényes házasságot kötni vagy külföldön kötött házasságát hazánkban érvényesíteni képtelen.

Kétségtelen dolog, hogy Tisza Kálmán oly parlamentáris hatalommal rendelkezik, milyennel Európa egyetlen államférfia sem bír.

Lesz-e bátorsága az állam jogait a felekezeti szűkekléséggel, a különböző színű ultramontanókkal szemben megvédeni és érvényesíteni?

Ha a miniszterelnök nyíltan, férfisan és minden kétszínűség kizárásával indítványozni fogja a magyar házassági jog rendezésének ezen egyetlen egészséges módját, bizton számíthat a függetlenségi és negyvennyolcas párt minden tagjának támogatására.

Ha e nagy kérdés felett megindul a parlamenti harc, Tisza oldalánál küzdeni fog Irányi Dániel és harcvezető, bátor serege.

Előre miniszterelnök ur! Előre!

— Koburg herceg Bulgáriában nem mézes heteket, csak mézes napokat élt. Nagy lelkesedéssel fogadták s ő nagy tervekkel jött oda. Mint állítják, sikerült neki Bulgária részére 25 millió frank kölcsönt biztosítani, mi lehetővé tenné a bolgár vasutak kiépítését s a bolgár hadseregnek 2,000 darab ismétlő fegyverrel ellátását s ezzel a bolgár fejedelm, az országra nézve, sokat ígérőleg vezetné be uralkodását. Csakohogy e szép tervek fénye mellett ott az árny is. Klement érsek, Ferdinánd fejedelem megérkezése alkalmával tartott egyházi beszédében oly módon hangsúlyozta az Oroszországgal való kibékülés szükségét, a mely a fejedelmre bizonyára igen kinosan hatott. És pedig annál inkább, mert e beszéddel majdnem egyidejűleg érkeztek híre annak, hogy Oroszországra a hatalmaknál tiltakozott Koburg Ferdinánd trónfoglalása ellen s a portánál reményét fejezte ki annak, hogy a porta is csatlakozni fog e tiltakozáshoz. Oroszország ezzel megindította Koburg

herceg ellen az akeziót, a bolgár kérdés, élesedett alakban, Európa előtt fel van vetve, annyival is inkább, mert a porta, továbbá az angol, olasz és osztrák-magyar kormány Koburg herceg választását elismerik és a herceg Tirnovában kibocsátott proklamációját, melyet alantabb szövezerinti szövegében közölünk, szabad és független Bulgáriát emleget.

— A proklamatio, melyet Ferdinánd herceg kibocsátott, szövezerinti szövegében a következőleg hangzik:

„Mi Első Ferdinánd Isten kegyelméből és a nép akaratóból Bulgária fejedelmé: Azon ünnepélyes pillanatban, midőn mi a régi bolgár fővárosban a nagy nemzetgyűlés előtt az esküt letesszük, tudtára adjuk szeretett népünknek, hogy az ország kormányzatát átveszszük és hogy azt az alkotmány értelmében az ország dicsőségére, nagyságára és fejlődésére kormányozni fogjuk, mire minden lehető fáradozásainkat irányítani fogjuk és mindenkor készek leszünk életünket boldogságért feláldozni.

Midőn a bolgár csárok dicső trónjára lépünk, szent kötelességünknek ismerjük, hogy a derek bolgár népek úgy az irányunkban Bulgária fejedelmévé történt megválasztása által tanúsított bizalmáért, mint a súlyos idők alatt, melyben az ország keresztül ment, tanúsított bölcs és hazafias magatartásért öszinte hálaikat kifejezzük.

A nemzet hősiés törekvései, hogy függetlenségét, becsületét és érdekét megvédjé, megszerezte a nemzetnek az egész művelt világ rokonszenvét és mindenkéiben bizalmat keltektek életerejé iránt, a mely fényes jövőt érdemel.

Hálát mondunk a regenseknek és minisztereknek is az államügyeknek ama értelmes és szerencsés vezetéseért, mely által országunk függetlenségét a legvalóságosabb pillanatokban megővni tudták.

Teljesen át levén hatva, hogy népünk és derek hadserege trónunk köré csoportosulni és hazánk boldogságára irányított törekvésünkben támogatni fognak, Isten áldását kérjük minden tetteinkre!

Eljen a szabad és független Bulgária! Első Ferdinánd.”

— A porta körjegyzékét intézett a hatalmakhoz, melyben kijelenti, hogy Coburg hercegnek azon ünnepélyes nyilatkozata után, hogy csak a porta és a hatalmak közti meg egyezés létesülte után fog Bulgáriába utazni, a porta a herceggel való, minden hivatalos összeköttetéstől tartózkodik és hogy a herceg magatartása felől a hatalmak nézeteit, valamint a sophiai képviselőknél adott instrukciókat, mint nemkülönb a hatalmak szándékait a kérdés megoldása iránt ismerni óhajtaná.

mi élet frázisait hibeben ecsetelte, mint akkoriban a szaktudomány tette; Sarah Bernhard, ki rövid három óra alatt egy gyilkoló betegség minden részletét elethiven ecseteli, s a kedélyi és fizikai pusztulás billentyűin kénykedve szerint játszik, csakohgy bámulatot keltsen, — a mellett tanuskodnak, hogy az idegesség a psychikus irányban is a szélsőségekben mozog, nem mindég buktat el, de hatalmas eredményeket is képes szülni „Bölcsesség és hőbort egymásnak testvérei” — mondja Madách Imre.

De az idegesség nemcsak az egyének betegsége, hanem vészthozó szárnyait kiterjeszti egész nemzetekre, országokra. A szabadság hazája és a despotizmus országa egyaránt szenved e pusztító betegség befolyása alatt. Egyikben a kedélyi élet túlerzékenysége, másikban annak érzéketlensége képezi a főtünetet.

Egy szempillantás a mi politikai viszonyainkra és társadalmi életünkre, meggyőző arról, hogy a mi nemzetünk is sülyed idegrendszerileg. Az a lázas gyorsaság, melylyel a mult mulasztásait pótolni igyekezett, megszülte a reakciót s a nemzet idegrendszeré nem az, mint volt 1848 előtt.

Legjobb bizonyítját a semita törzs sorsa, hogy minden nemzet, mely hatalmával visszaélt és azt a törvényszabta határokon túlterjeszté, szellemi tökélebből uszorakamatot óhajtott, utóvégre is arra a fokra sülyedt, melyen a történetírók elkorosultnak jeleztek.

Egész sorozatát említi fel az említett előadás szerzője ama példákban melyek mind azt bizonyítják, hogy az izlés oda sülyedt, a honnan csak egy lépés van a bikaviadalokig. Ma tehát már erősebb külső behatásokra van idegrendszerünknek szüksége, hogy képes legyen bennünk bizonyos kiilegítő érzést kelteni.

Világbeke.

Mult évi decemberben történt, hogy Salisbury, Anglia miniszterelnöke, biztosra megjósolta a háborút tavaszra s lett belőle olyan csendes nyár, hogy még a falevelek sem zörögtek, most ismét Salisbury biztosít bennünket, hogy az európai béke veszélyei egészen megszűntek s mely békeségre van kilátás s tehát — úgy vélekedünk — nem lehet tudni, nem-e lesz háború?

Lám a miniszterek jóslatai sem teljesednek jobban, mint más halandóké, kik a jövőbe pillantanak. Mindazonáltal úgy vagyunk vele, hogy a kártyavető nőnek is szívesebben elhiszszük, ha szerencsét mond, mintha szerencsétlenséget s ez okból Salisbury beszédét örömmel üdvözöljük, mint jó killátást arra, hogy a népek nem fognak véresen jajgatni, hanem iparkodva építeni.

Hiszzen nem ámitott Salisbury tavaly se. Franciaország, Németország készültek nyakra-főre és seregeiket szaporították. Mi is nyomban kidobtuk ötven milliót hadiszerekre s behoztuk a népfelkelés, sőt a mozgósításra a vasutak is nagyban rendezkedtek. Boulanger és Katkov uralkodtak és predikáltak a háborút, most ez meghalt, amaz megbukott. Bismarck is félt a háborútól s csinálta nyakra-főre az olasz szövetséget a megomlott három császár-szövetség helyére s csak mikor az alá volt írva, lélekzett szabadabban s fordult neki Katkovnak és Boulangernek. Sikerült is neki a nagy mesternek, Párisban miniszterválaságra hajtani a dolgot, Szent-Pétervárot ellenben Gierst megátogatni, hogy még ne kezdjen a czár háborút Németországgal. Igenis, a béke megmentetett, nagy fáradsággal és nehézáldozatokkal, pedig a háború hajszálon függött.

Most nincs háborúkérdés a világon. Salisburynek tehát megint igaz van, ha altató dalt enekel Európának, hogy legyen nyugodt.

A politikai időjárás felhői eloszlottak szépen egymásután, sőt még az afganisztáni határkérdés is meg van oldva a papíron. Sem Európában, sem Ázsiában nem fenyeget el-sülless az ágyu s nincsenek más kérdések napirenden, csak afrikaiak, Egyiptom és Abesszinia.

Hát Bulgária? Vajjon nem ez a fekete pontocska a láthataron, melyből vihar keletkezhetik?

Hogyan van, hogy erről Salisbury egészen megfeledkezik, ignorálja. Vagy csak a távirat hiányos?

A balkán hegyek közt felhő és vihar akad mindig. De a keleti kérdés csak ugy veszélyes Európára, ha a nagyhatalmak beavatkoznak.

Keleti kérdés nincs, ha nem csinálják s van rögtön ha kívánják. Ha nem bolygatják

Es ép ez a körülmény főtünete az általános idegességnak, mint működési zavara oly idegrendszernek, mely érettségi fokát el nem érte, de azért egész életén át képes zavar nélkül működni, ha a káros behatás momentumokat képesek vagyunk kizárni, melyek az ugysis győne idegrendszert az elfajulás felé vezetik.

A legfőbb volna óvszabályilag intézkedni, az artalmakat távol tartani és idegrendszerünknek kellőkép ápolni. Fájdalom, e törvényt elődeink nem követték s a létért való küzdelemben, miatt utódaiknak vagyon gyűjtöttek, nem jutott eszükbe arról is gondoskodni, hogy egészséges idegeket hagyjanak rájuk.

Es itt eljutottunk Schwartzer Ottó füzetének ama részéhez, melyet minden anyának el kellene olvasni, mert a találó vonások, melyek éles megfigyelés után vannak megírva, élethiven rajzolják elénk a szeretet áldozatait. Azt hiszem, jól választottam ez elnevezést, mert aligha lehet másként nevezni ama szerencsétlen leányokat, kiket a nervozus anyák minden realizmusból feltákenyen elzárva, étherikus lényökké nevelnek s így aztán a társadalomnak igazi hasznára nem válhatnak, mert sem mint nők, sem mint anyák hivatásukat betölteni nem képesek.

A hol az anya ideges, ott hiába keressük ama természetszerűleg megkövetelhető nevelési tényezőket, melyek egyedül teszik képessé a fejlődőt a hitvesi és anyai hivatásra. De ha mégis elég szerencsétlen elérni azt, kezdődik újra a körforgás, mert az anya idegességét gyermeke az érzékszervek által elsajátítja, mert az a fejletlen idegrendszerben dus talajra talál.

Megemlékezik a szerző a szellemi élet egyik legnagyobb ellenségéről, a vérrokonok közötti házasságról is, melynek szellemi de-

Bulgáriát, Koburg rendet csinál ott, s ne legyen gondja rá Európának.

Lement fejedelmek a hatalmak beleegyezése nélkül, és boldogulni fog a diplomácia beavatkozása nélkül.

Hiszen ha Oroszország nem volna? Ha Oroszország nem volna, Koburg Ferdinánd már régen Szófiában lenne.

De mivelhogy Oroszország semmi szín alatt le nem mond Bulgáriáról, csak idő kérdése, most kő-e bele vagy később?

Koburg herceg hitte, hogy Oroszországot megengeszteli. Meg is kísérte, de nem sikerült neki.

Ez most nyíltan beismeri a jegyzékben, melylyel trónraléptét a nagyhatalmaknak bejelenti, és a proklamációban, melyet népehez intéz.

Sorsa bizonytalan.

A diplomáciának azonban erénye a következetlenség s lehetősége, hogy kis idő múlva hangulat és helyzet a bolgár kérdésben megváltozzon.

Azon fordul hát meg a bolgár ügy s az európai béke, hogy Oroszország mit művel. A czár mit akar, békét, vagy háborút?

Az orosz lapok szidják Koburg Ferdinándot, de azt írják hogy nem kell beavatkozni, bukják magától, buktassák meg a bujtogatók.

Az orosz politikának, mely a Balkán félszigeten az aktív beavatkozást kerüli, van oka. A muszák így gondolkoznak: mit ér egy keleti háború utána Németország?

Háborúra a bolgár kérdés nem fog vezetni, az csak ürügy lehet esetleg Európában a helyzet súlypontja a francia-orosz viszony szemben Németországgal.

zorganizáló hatalma kiterjed nemzedékről nemzedékre. Szomorúan bizonyítja ezt Helgoland, hol a családok, a vérokönök közti házaset következtében az idegesség által elfajulva, immár ijesztő mérvben szaporodik az idioták száma.

De ne higgye senki hogy csak a nők között lehet megtalálni az idegesség tipikus alakjait, ott kísértenek azok a férfirtársaságok gyűlhelyein is, s mert ezeknél az átöröklésen, a nevelésen kívül még az életmód is siettetti a baj kifejlődését tán még szomorubb képet nyújtanak.

Az ilyen nemzedéktől származó utódok már elő vannak készítve az idegességre, melynek kitérője csak alkalmi okra vár.

A szellemi munka egyenes arányban áll ama szellemi tökével, melylyel az illető egyén rendelkezik. E töké törvényes kamatja: a munka helyes eredménye, uszorakamatja: az idegrendszerbeli tönkre menés.

Korunk félszeg fölfogásainak egyik leg nagyobb kinövése a szülő ellenállhatatlan vágya, hogy gyermeke diplomás ember legyen. De a tudomány előcsarnokában az alapképzés nem az egyénhez, hanem a szükséghez van mérve, ez pedig sok gyermeknek túlhaladja szellemi tökéjét.

Mindezekben kívül figyelembe veendő még a kedélyi izgalmak is, hisz a kedély az összes idegrendszer egy nyilvánulását képezi s hullámzásai az idegrendszert érintetlenül nem hagyják.

A napról és a napfogyatkozásról

(Két czikk.)

(L) Parányiságunkat csak akkor érezzük igazán, ha feltételesen az ég boltozatára és gondolkodva szemléljük azokat az örök fényben ragyogó pontokat, melyek utjukat milliárd és milliárd évek óta a legcsalhatatlanabb törvények szerint folytatják, a végtelenség mérhetetlen Oceanjában.

Laplace-nak, a halhatatlan francia tudósnak, még manap is jogosult elmélete szerint, napunk és a hozzá tartozó bolygók (u. m. Merkur, Vénus, Földünk, Mars, az Asteroidák, Jupiter, Saturnus, Uranus és Neptun) egy közös ősananyagból eredtek.

Ha Laplace állítása helyes, — pedig az elméleti csillagászat hathatósan mellette bizonyít, — akkor önként következik, hogy a nap ugyanazon anyagból van alkotva, melyből Földünk és a többi bolygók is.

Az igen kis foltok száma végtelen nagy. Ezek igen hirtelenlül képződnek de ép oly gyorsan el is enyésznek, holott a nagyobb foltok hetekig sőt hónapokig is megmaradnak.

A napfoltok mozgási főiránya keletről nyugat felé tart, azaz a Nap forgási irányával összhangban. A nagyobb foltok 13 napig az inenső oldalon láthatók, 12 napig pedig a túlsó oldalon időznek.

A napfoltok Kirschhoff szerint hatalmas fényfoltok, Zöllner szerint pedig roppant nagy sárga salakszigetek, melyek a Nap felületén usznak és legnagyobb részben vas, illetve vas-oxid s más fémekből lecsapódásból erednek.

Mielőtt tovább mennék, ismerkedjünk meg a Nap közvetlen felületével. A Nap egész felülete igen világos, viola színben játszó, számtalan szemcsével van behintve — granu-

meggyőződni, — hogy a csillagász a nap és a hold fogyatkozásait 100 évvel előre egy másodpercnyi pontossággal képes meghatározni, *) ha soha nem látott üstökösök útjait első megjelenésükkel pontosan kiszámítja s eltűnésük idejét előre meghatározza, ugy azt hiszem, hogy a fentebbi, valamint a következő adatokat is bátran elfogadhatjuk: a tudósunk nincs oka valótlanságokat állítani!

Valamely középszerű távcsövel, sőt némelykor egyszerű bekormozott üveglemezen át, tehát szabad szemmel is, a napon kisebb nagyobb sötét foltokat észlelhetünk, — ezek az úgynevezett napfoltok. A napfoltok alakjuk folytonos változása mellett a nap egyik szelén eltűnnek, a másikon pedig újra föllépnek, mielőtt következtethetjük, hogy a nap, ép úgy mint földünk, saját tengelye körül forog.

Az igen kis foltok száma végtelen nagy. Ezek igen hirtelenlül képződnek de ép oly gyorsan el is enyésznek, holott a nagyobb foltok hetekig sőt hónapokig is megmaradnak.

A napfoltok mozgási főiránya keletről nyugat felé tart, azaz a Nap forgási irányával összhangban. A nagyobb foltok 13 napig az inenső oldalon láthatók, 12 napig pedig a túlsó oldalon időznek.

A napfoltok Kirschhoff szerint hatalmas fényfoltok, Zöllner szerint pedig roppant nagy sárga salakszigetek, melyek a Nap felületén usznak és legnagyobb részben vas, illetve vas-oxid s más fémekből lecsapódásból erednek.

Mielőtt tovább mennék, ismerkedjünk meg a Nap közvetlen felületével. A Nap egész felülete igen világos, viola színben játszó, számtalan szemcsével van behintve — granu-

*) A legközelebbi Európában látható teljes fogyatkozások lesznek: 1887. aug. 19-én 4 óra 15 percz reggel telj. napfogyt. 1896. jan. 28. telj. holdf. Franciaországban 1891. nov. 16. u. az Irandban. 1899. aug. 9. telj. napf. Észak-Német. 1900. máj. 28. u. az Spanyolorsz. Párisban csak 2026-ik, Londonban pedig csak 2086-ik évben lesz teljes napfogyatkozás.

lálva. Ezek a nagy mélységig átlátszó s többnyire gömbded alakúak bíró szemcsék lényegükben oly vulkánok, melyek óriási forrásokként a Nap belsejéből felbugyognak s aránylag lassu emelkedésük mellett, folytonos mozgásban és áramlásban vannak. Vannak kisebbek és nagyobbak, középméretűjük Secchi szerint 1-2000 mértföldnyire becsülhető, mindegyik szemcse tehát vetekedik földünk nagyságával! — Janssen folyékony-izzó és hidrogenből álló vulcanoknak tekinti őket, de sokkal valószínűbb, hogy alkátrészecskék igen sok gáznak keverékei. Továbbá igen valószínű, hogy ezek az óriási vulcanok a Nap középpontja körüli mélységekből erednek és az ottam, — majd később említett okoknál fogva, — kifejlődő roppant meleget a Nap felületével közvetítik. Innen ered a legtöbb meleg, ez a kiapadhatlan kulforrás, mely jöletünket még sok millió évre biztosítja. Ezen vulkánok képezik egyuttal az úgynevezett fotoszférának (fényburok) és a chromosphérának (színburok) az alapját és a legalsóbb részét. A fotoszférából indulnak ki az áldást hozó fény sugarak. A fotoszféra, Hastings és Secchi szerint legnagyobb részét izzó kovagömbök áll holott a chromosphérában tulnyomólag az izzó hidrogen szerepel. A chromosphéra mint színes burok veszi körül a Napot és középmagassága 300 mértföldre becsülhető.

A protuberantiák (napfákjak) tulajdonképpen nem egyebek, mint a megtorlótt chromosphéra felrvbbasái. Ezek a 10-15 ezer mértföldnyi magasságu lángoszlopok iszonyu erővel és gyorsasággal törnek ki a vasrosdszigetek alól és irtóztos viharokat idéznek elő míg végre a Nap legközelebb szétoszlanak illetőleg a Nap felületére visszacsúznak. Ismerkedjünk meg közelebbről ezekkel a rendkívül érdekes és tanulságos képződményekkel. Minden adat új világot nyújt nekünk a Napnak, a nagy természet és csodálatos és kiváló szépségű gyermekének megismerésében.

A teljes napfogyatkozások alkalmával kiderül, hogy a protuberantiák egyszerre több helyen is mutatkoznak s hogy éppen ott lépnek fel, ahol ezelőtt napfoltok voltak. Ebből következtetjük, hogy a protuberantiák kitörését ama roppant összenyomott és egyuttal tulhevített gázok eszközlik, melyek az uszó salakszigetek, vagyis napfoltok alatt, mint fedők alatt, összegyűlnek és felrobbannak. A protuberantiák bekormozott üveggel szemlélve, s némelykor szabad szemmel is láthatók. Az 1868-dik évben észlelt protuberantiáknak magasságát 20000 mértföldnyire találták, és már akkor határozottan el lett döntve, hogy foltokhoz hasonlóan a hidrogen fructel (1865. jun. 26. és aug. 16. án) oly protuberantiákat észlelt, melyeknek magasságát több mint 60 ezer mértföldre becsülte, különben a középmagasságuk 10-12 ezer mértföldre tehető.

Zöllner kiderítette, hogy a protuberantiáknak kitérő anyaga másodperczenként 24-25 mértföldnyi, vagyis oly gyorsasággal emelkedik, mely az ágyugolyó sebességét körülbelül 300-szor fölmúlja.

Végül legyen még felemlítve, hogy az egyes protuberantiák 1-10 óráig, de gyakran csak néhány perczig láthatók s hogy a ponta a nap szelén 10-12 nagyobb és számtalan kicsiny, de az egész napfelületén, Flammarion szerint közel 200 protuberantiát mutatkozik. Az úgynevezett korona(dicsfény) igen cso-

mébe mer pillantani, leirhatlan benyomást gyakorol.

Oly aprónak, parányinak érzi magát az ember a dühös elemek közepette — egy por szem az összességben — és mégis egy óriásnak és hatalmasnak — a föld ura a maunkban való bízas által tényleg nem-e vittük annyira, hogy szél és tenger nekünk engedelmeskednek, mint egykoron Isten fiának! Igaz, neha egyike-másika testvéreinknek áldozatul esik az elemeknek, de általában mégis diadalmaszkodunk orkán és hullámok felett, akármily kegyetlenül is ellenszűgölnek.

A gőzgépj, halálba uszított paripa módjára zihal és szuszog, a hajó minden ízében recseg ropog és a tapasztalatlan azt hihetne, hogy épp ebben a pillanatban hozzávágódott egy sziklához. Elég ridegen intenek hozzáának a svéd Skär-szigetek, százával a part előtt leselkednek, melyeknek meztelen gránitszikláinak a habok fehéren tájékozva megtörnek. De nem a tengerben álnok módon való elrejtett sziklához való csapódás, hanem csak a hullámhegyről hullámvölgybe való siklás okozza a vicssorgást, ropogást és hajónk elég erős, hogy kiheverje ezt a játékot.

Még figyelmened megelémeskedik a kormányzóknak és mig ezt megelémeskzi, az emberi szellem hatalmasabb a leghatalmasabb természetnél is. Ama szegények jaggatása és sáhajátása, kik odalenn a kabinokban elvesztették higgadtáguat, és gondolatnál csak keveset nyugtalant.

Nem a vihartól, mely balfelől áttér, nem is a jobbról fenyegető sziklaszirtektől kell alaposan tartanunk, hanem csak a ködtől, mely bennünket körülfog és más járművel könnyen veszedelmes érintkezésbe sodorhat. Hiszen a Kattegat egyike a legélénkebbeknek a föld tengerei közül, szaz meg szaz gőzös és vitorlás hajó velünk egyutt tánczol végig rajta és különösen a vitorlások vihar idején nem ojt mértékben urai az elemeknek, mint mi. Szerecsensére végtl eloszlik a szürke kísértet és ha körülöttünk éppenséggel nem támad vilá-gosság, a kapitány szemmel tarthat egy daraj-

pességéből, sőt a behatások nagyobb fokának megfelelőleg azt legalább egy időre egészen el is veszitheti.

Nagy bú és gond után, váratlan csapás soknál testünk összeszeik szervezetünk csatnyul, a különböző táplálkozási viszonyok egyensulya megzavarodik és ennek megfelelőleg szellemi életünk majd lehangolt, majd tétova, kapkodó, közönyös, mely phisikai nyilvánulások az idegrendszer működési zavarait fokozzák.

Tehát a szervezeti elváltozások mellett főleg a szellemi aberrációk és a szellemi tökének meg nem felelő szellemi munka az, mely az idegességre hajlamos idegrendszert explozióra készíti, és mely már most az anomaliák egész láncolatát szüli és létesíti azon úgynevezett szubjektív tüneteket, melyek a tapasztalt orvos szemei előtt roskadozó szervezetre utalnak, a laikus arczába pedig gunymo solyt csalnak.

Dr. Schwartzert az előadás ezután következő részében az idegesség tüneteit írja le, melyek majd fájdalomokban, majd különböző érzési rendellenességekben, vagy működési zavarokban nyilvánulnak, mig végre a kóros idegrendszer a szenvedőt úgy szólván elzárja a külvilágtól és megteremti az „én-ben való életet, melynek útjai különböző hallucinációk, kényszerképzetek és téveszméken keresztül az elmékör felé vezetnek.

Érdekesen vázolja az ideges emberek szellemi életét, melyben semmi természetes semmi okadatoltni nincs; egyedüli rendszer a rendszertelenség; semmi sem tartós csak a változás. Minden fázisát ismerve e testi és lelki betegek életének, oly határozottan domborítja elének a képet, hogy szinte magunk előtt látjuk a kedélyi hullámzások által folyton másformában nyilatkozó szellemi életet.

Az orvosrak ily betegekkel szemben a kérdések megoldásának egész halmazza nehezedik. Legfőbb az egyéni hygieniát megállapítani s rendszert hozni az életbe.

Mi den beteg számára más és más gyógyítási módot kell megalkotni, melyben a psychikus gyógykezelés a legfontosabb.

Ez rövid kivonata a dr. Schwartzert Ot-

tó so tárgyismerettel és beható szellemmel megírt előadásának, melyben nemcsak a szak-tudós szól, ki gazdag tapasztalataiból merítve állítja elének ez érdekes eseteket hanem a társadalom barátja is beszél hozzáánk akkor, midőn annak egy sötét árnyára mutat, hogy figyelmeztessen az orvoslást váró bajokra. Ezeknek kuforrásai uemcsak gyöngye szervezetükben rejlenek melynek bűne már elődeinket terhel, hanem a nevelés, társadalmi viszonyok, életmód, szellemi megerőltetés és több más oly körülményben, melyeknek elhárítására mindenkinke törekednie kell, kiben a humanizmus érzete meg van.

Rätz István.

Az északi tenger.

Juliusi nap, novemberi ábrázattal! Eső-köpenyembe burkolva a Dillberg fedélzetén állók és kitekintek a mogorra vad tengerre. Vastag köd fekszik a Kattegaton, hideg eső szemzik és onosz északnyugoti vihar korbácsolja az egymásra rohanó hullámokat, át a svéd parta.

Hébe-korba locsoló habok csapnak át a hajó fedélzetén és a tenger sós folyadéka arczomon meg ruhámon összegyűl a fel ök édes özőnével. Jobb kezemmel a főárbóc egy kiálló vasába kapaszkodom erősen, mert a tenger annyira nekivadult, hogy ilyen támasz nélkül valószínűleg ugyanazt az örült, önkéntelen tánczot járnám a hajó fedélzetén, melyet a vihar által nekiuszított habok a gőzös körül és maga a hajó a hullámtornyokon járnak. A mily erősen én fogom az árbóc vasát, épp oly szilárdan tartja a kapitány a vezénylő hid kinyuló részét és ugyanoly erővel ragadnak meg a matrózok egy-egy tárgyat mely támpontot nyújt, mialatt fel s alá tornásznak a hajón, iparkodnak a kapitány egy-egy parancsának eleget tenni.

Tengeri vihar az északi tengereken olyan emberi kedélyre mely nem nyugtalankodik és a veszedelemek nyugodtan meg bátran sze-

dálat... terület... megéri... A... inkább... ember... Az ass... a teng... jönnek... gukba... egy elk... pompás... lyek eg... csintga... E... szikla... hullám... ott a v... ből álló... felek lá... juh lege... is van... T... czába t... menet k... vözlők... bolnak... mögött... a tenger... sziklasz... látható... művekn... erős me... Ha... az észak... geri vil... jön tiszt... skár-par... kívül me... kailag e... tik. A t... ereje, k... nyozzák... zengeri... egész t... tengeri... nem ke...

dálatos és nagyrészt még eddig kideríthetetlen tümenyeket mutat. Gyöngye fényénél fogva szabad szemmel csak a teljes napfogyatkozások alkalmával észlelhető, de a csillagásznak módjában áll, hogy azt bármikor is megfigyelhesse. A koronát némely tudós hatalmas sarkifénynek tartja, mely az egész napot körülveszi s örökkön-örökké tart.

HELYI HIREK.

Katonák brutalitása.

A mezei rendőrség előtt — a mint értesülünk — a tegnap történt feljelentés következtében, ma ment végbe a boldog-kert és Gilyányi kaszárnya közti téren, a katonák által megtagadt és meggyalázott szolgáló leány kihallgatása. A vizsgálat bevégezése után át fognak írni az illetékes katonai hatóságokhoz. A vizsgálat — a mint előre mondtuk — teljesen igazolta tegnapi hírlapunk adatait, s csak azt tesszük még hozzá, hogy az egész eletedre tett leány igen súlyos belső és külső sérüléseket szenvedett. Nyaka dagadt, karja két posztóhoz hasonlít a sérülésektől s egész teste tele van a karmolások és ütések nyomaival. Városunkban mindenki meg van botránkozva a kaszárnya körüli állapotokon, melyeknek oka abban rejlik, hogy a 15. huszárezred főgyelme valóban nagy hanyatlást mutat. Eddig is voltak kihágások, de a legyelmelenség ily nagy mértékű eddig még nem tapasztaltuk. Honnét a huszárok ez eldurvulása, mikor a tisztikar városunk elitéköségének színe-javát képezi és minden tekintetben correct eskifogástalan? Mondják, hogy a hibáért az ezred fővezetése okolható. Leghibásabb azonban mindenestre a polgári hatóság, a mely ezen esetben is igen gyáva és tehetetlen. Talán mozdította valaki a fülebotját nagyon is igazolt feljajdulásunkra? Dehogyan is tette! — Tegnap este és éjjel sem volt nyoma a veszedelmes térségen csendörnek vagy rendörnek; a kertgazdák revolveresen kísérték a gázgyárig a városba menesztett cselédeiket; a katonai kórházból is (a katonák mintegy a történetek utáni daczából, és büntetlenségük biztos érzetében) tegnap is vis zaadhatatlan piszkos trágárságokat kiabáltak az arra elhaladó tisztességes nőkre, és ur asszonyokra. Egy asszonyságot a kórház ablakból a minap arczul köptek, a min az ott álló őr igen jó ízűen nevetett. Este 9 órakor sőt két ablak mögött oly pokoli láрма uralkodott a kórházban, hogy a betegek sorsát „c z i b i l” felfogásunkkal ugyancsak sajnálatosnak találtuk. Az egyik szobában „tenyerbeverődit” játszottak, hogy csak egy csattogott, a másikban káromkodtak, a harmadikban trágár népotákat enekeltek, de a „Halt wer da” ugyancsak zengett a — polgári egyénekre. Szinte komikus látvány, hogy a lakatnyán magán csak rácsnékű ablakok vannak, az istállók felőli kapu (az ösmeretes szabályrendelet daczára) tárva-nyitva áll; ha majd a közeli dohány- és szivargyár megkezdte működését a maga 1200 munkásnével, akkor lesz itt valószínűleg Sodom és Gomorha. Akkor, mint eddig is történik, még kényelmesebben látogathatják egymást az ablakon keresztül az érzeny Mars fiak és dohányoszu Vénusok. — Ez az állapot tőrhetlen és megszégyenítő; — városunk lakossága nem használhatja háborítatlan kertseit, s egy darab terület valóságos tere a botránynak, mintha már közbiztonság és közszemérem sem lennének a világon Ha

többszörös felszólalásaink eredménytelenek maradnak, — az örömtőlán tétlenségben szundikáló hatóságnak majd szolgál sarkantyúval egy, a városi közgyűlésen teendő paprikás interpelláció, a helyben állom 15-ik huszárezred kihágásai ellen pedig, ha nincs orvoság helyben, majd találunk orvost a — hadtestparancsnokságnál. — Erre nézve már lépések is történtek. Mi sem hagyjuk ennyiben ezt az állapotot, a mely illik egy ostrom-állapothoz, vagy egy megszálló hadsereghöz, de nem illik a békés Debreczenhez. — Nem katonai ügyekbe akarunk beavatkozni, mert ez egyrészt bennünket nem illet meg, de eredményre sem vezetne; még kevésbbé kívánjuk a katonaság és polgárság egyetértését megvárni, hiszen kellő katonai fegyelmegyakorlás ezt csak előmozdítaná, de igenis vagyunk magunk is egy „Halt wer da” kiáltó és ha kell, tüzet adó őrség ezuttal és minden oly esetben, a mely a polgárság jogait sérti és annak élet- és vagyon-biztonságát veszélyezteti.

* A király születés napja. Holnap reggel, mint királyunk születésnapjának évfordulóján isteni tisztelet lesz a helybeli 4 hitfelekezetek templomaiban, melyen részt vesznek ugy a megyei, városi tisztikar, mint a katonai notabilitások.

* A roskadozó főiskola című tegnapi hírlapunkból pótlólag megemlítjük még, hogy az a bizottság, amely a főiskolai imaterem boltozatának roskadozó állapotát konstataulta, — egyuttal a véleményes jelentésében azt fogja javasolni az egházkerületi közgyűlésnek, hogy — miután a főiskola nagyszámú ifjuságát nem lehet megfosztani a hetekinti rendszeres isteni tiszteletekben való részvételtől, — rendelje el, mikép az imaterem boltozatának kijavításához szükséges időköz alatt az istentiszteletek a főiskolának nagy dísztermében tartassanak meg, mely e célra kiválóan alkalmas.

* Indítvány fog előterjesztetni a fumei tüzoltó közgyűlésen, hogy az országos tüzoltó szövetség legközelebbi közgyűlése Debreczenben tartsassék meg. Ez a város, mely a legutóbbi évek alatt is kebeleiben fogadta a Petőfy-társaságot s a magyarországi dalárokat, szívesen és örömmel venné, ha ez a szerény indítvány elfogadtnék.

* Törvényes ék. A lapunkban már többször említett anyósnyilkos Jenei Sándorné büntvénye a felsőbb fórum által elrendelt új vizsgálat már befejezést ért, — az orsz. közegészségügyi tanács előtt, s az új végtárgyalás október hó folyamán meg fog tartatni. Ez idő tájban fognak sorra kerülni az 5000 frtos lopás tettesei, a czigányok és azoknak büntérszájai is.

* A hatvanutczai baromvá sártéri vasút építéséhez, mihelyt a részletes tervek Balogh Mihály városi főmérnök elkészíti s az anyagszerek be lesznek szerezve, azonnal hozzá fognak s az építést az októberi országos vásárra teljesen be is fejezik, — hogy a szép jövőjű vállalat akkorra működését megkezdhesse. — A részvények már keves híján mind jegyezve vannak, s mint értesülünk az alapítók felhívják azon ivtártokat, kiknél a nélok letett iverk még kint vannak, hogy azokat e héten, péntekig adják vissza.

* Szintársulatunk, mint értesülünk, a jövő hét végén már Beregszászba érkezik hogy ott megkezdje a rövid szezot. — Szintársulatunk aztán szept. 28-án Debreczenbe érkezik s okt. 1-én kezdi meg előadásait. Eddig szerződött új tagok: Margó Czeczilia, Medgyaszai Evelin, Verő György (főrendező) és Vedress Gyula.

* A nagyerdei mulatságok A nagyerdőn tartandó nyári mulatságokra vonatkoz lag elhatározatot, hogy a tartandó mulatságokat a rendezők az erdőmesternek előzetesen bejelenteni tartoznak, a ki az ezekre vonatkozó engedélyt megadná s a mulatság helyét kijelölni fogja. Az esetleges erdei kártelekért a rendezők egyetemlegesen felelősek. A nagyerdei parkban tartandó nyári mulatságok engedélyezését a városi tanács magának tartja fent, a miért esetről esetre folyamodvány nyújtandó be a városi tanácshoz czimezve.

* Debreczen Fiumében. A magyar országos tüzoltó szövetség VIII. rendes közgyűlése, mely az idén aug. 18—22 napján tartatik meg Fiumében, a tegnap esti vonattal indult el a debreczeni önkéntes tüzoltó egylet képviselői: Boczkó Sámuel, Tikos István, Péter Gábor, Vetéssy Béla, Scháitl Márton, dr. Sárvány Gyula, dr. Legányi Gy., Weisz János, Dézsi Lajos, Cziffer Nándor, Kronauer Gyula, Brischa Gyula, Erdélyi István, Halász Jakab, Torday Gábor. A működő tagok egyenruhában utaznak. A társasággal megy Dr. Sárvány Gyuláné urnő is. A kirándulóknak egy része Velencét is meglátogatja. A menet parancsnokság az uton Péter Gábor segédtszetre bízott.

* Tüzoltó egyletünk részéről a fentebb említettek kivál a ma esti vonattal utazik el Fiuméba Tikos István ur is, ki szíves volt megérni, hogy lapunk részére tudósításokat küld a gyűlés lefolyásáról.

* Halálozás. Megyessy Lajosné, szül. Vecsey Anna tegnap d. u. elhunyt. Temetése holnap d. u. 4 órakor lesz a piac-utczán 1585 sz. háztól.

* Villámcsapás. Az elmúlt éjjel ismét egy kis eső áztatta meg a földet. Ez alkalommal a villám is lecsapott egy csapókülvárosi ház udvarának kútágására, a mi rögtön foszlányává vált.

* Daltársulat. — A Mezey-féle daltársulatnak meg van az az érdeme, hogy tulnyomólag magyar és hogy német benne csak is az, a mit magyarul nem és csak is németül lehet élvezni. — Ilyenek p. o. a Neumann bécsi coupletjei. Mezey igazgatónak holnap lesz a jutalom-játéka, Vilmos Lajosnál. Megérdemli hogy ő a ki uttörője és régi harczoza a német. Längerei-jok kiszorításának jó aratásra tegyen szert. Az előadás főpontja lesz egy „Házasság hírlap utján” cz. vigjáték, melyben Mezey hét különféle alakot fog adni, a nála szokot ügyességgel. — Lesz eredeti operette s tombola is (pezsgő, halászlé, sashegyi stb.) Kezdődik este 9 beletpi-díj 40 kr. Igen okosan: a tányérosz még egyszer ennyibe kerül és e mellett alkalmatlan is 10 12-szer is egy estén.

* Öngyilkosság. Lukács Piroska, a Debreczenben sem ismeretlen tehetséges színésznő Nagy-Maroson önfelakasztás által véget vetett életének.

* Husarak megállapítása s bejelentve 1887. évi aug. hó 17-től aug. 24 ig — 30 kr. Erdei Jánosnál morgó-utca 587. sz. alatt. 32 kr. Kolb Jakabnál pétéria utca 687 sz. alatt. 34—36 kr. Rác Györgynél Czegléd utca 2599. sz. a., 36 kr Rác Györgynél csapó-utca 10. sz. a. rózsater 10 sz. a. Kolb Jakabnál rózsater 10 sz. a. Erdei Jánosnál Hatvan u. 1517., Balogh Jánosnál mester-utca 1371. sz. a., csapó-u. 471. sz. a., Erdei Ferencznel Csapó-utca 240. sz. a. varga-utca 2284 sz. a., 44 kr. a három izr. székben a piacon. Minden többi bejel. 23 mérszártsékben pedig 40 kr. — Jegyzet: Magyar Gábor három székében 1 kiló hus nyontatek nélkül 8 krral drágább.

* Figyelmeztetjük olvasóinkat a Pollacek Emil és társai-fele fertőtlenítő szereire, mely a nagyméltóságú belügyminiszteriumtól több ízben az összes hatóságoknak ajánlva lett, a fent nevezett czeg Budapest fővárosának és összes kórházainak szállítója is.

* Haj Rákóczy, haj Bercsényi! Igen érdekes postényi fürdői levelet küldött az „Egyetértés” Ocskay Gusztáv tollából, kiválóan azért érdekes ez, mert részben ösmeretlen történeti adatokat tartalmaz. Azon részeit, melyekben ezen adatok foglaltatnak, itt adjuk:

Ha átkelünk a Vág tulsó partjára, egkeskeny ut sűrű erdőseg közepett vezet egészen Temetvény váromig, a honnan csodaszertü kilátás nyílik a hómölygő, zügő Vág mentén elterülő völgyre. A Vág innesszó partján Pöstyéntől háromnegyed órányira fekszik Brunócz, Bercsényi Miklós gróf, Rákóczi Ferencz legbensőbb barátjának volt tulajdona. Bercsényi itt tartá esküvőjét Draskóczy övezgyével, a bájos Petróczy Amadillal. E hely arról is nevezetes, hogy a híres Rákóczi nóta „Hej Rákóczi, Bercsényi” stb. itten szavaltatott legelőször Bohus jesusita által, ki — a mit kevesen fognak tudni — e nótnak a szerzője volt.

Bohus Vágújhelyen született és a vágúj-helyi prépostnak — ki Bercsényit Petróczy Amadillal a brunóczú vár kápolnájában össze adta — a legbizalmasabb embere vala. E jesusita még arról is nevezetes, hogy ő fedezte fel a Rákóczi élete ellen Nagy-zdmbatban szótt merényletet.

Rákóczi proskripciója után, mikor Bercsényi Lengyelországba szökött, Brunócz is konfiskáltot, s ilyetén képen jutott Pöstyén, mely ez előtt a Forgáchoké volt, az Erdőyek ellenben Temetvény a Sándorok kezére donacionális uton. Midőn azonban Rákóczi híres proklamációja: „Recrudescunt inelita gentis hungare vulnera” megjelent, mely Nyitra megye nemeskégét a fegyvernuláshoz bírta, akkor Örvistye és Bori nemesége Mokos ör vistyei nemes és Ocskó várának árkapitánya vezérlete alatt megrohanta Brunóczot s az ottan levő császári őrséget lekaszabolta. E szerint Nyitramegyében volt Brunócz az első erősebb pozíció, melyből — Rákóczi proklamációjának megjelenése után — a császári megszálló sereg kiveretett.

A Vág innesszó partján Pöstyéntől másfél órányira fekszik a Kárpát magas szikla-csúcsán Csejte várom, mely a híres Báthory Erzsébet véres emlékérl nevezetes. Tudjuk, hogy minő sors, minő büntetés érte ez aszszont. Thurzó György nádorispán élethossziglan tartó fogságira ítélte. A nép itten azt mondja, hogy ehhalálra itelték, és a váromot felkeresőknek most is mutatják még azt a helyet, a hol állítólag befalazták.

A Csejettől északra fekvő Beczkó a Stibor erdélyi vajdáié volt, ki a Vág által képezett szigetén fekvő s most már romokban heverő várat építette 1412-ben.

A szép és kellemes kirándulások közé számítható a jablonczai vár, valamint Szomolány meglátogatása, mely helyek regényes fekvésüknel fogva megérdemlik a Pöstyéntől kocsin 2 óra hosszágig tartó ut fáradalmainak elviselését.

Itt történt, hogy Ritschán tábornokot 1704. év május hóban Bercsényi Miklól gr., Ocskay László segítségével 18 óráig tartó borzasztó átközlet után foglyul ejtette, seréget pedig megsemmisítette oly annyira, hogy hirmondója sem maradt. A szomolányi temetőt még most is így hívja a nép: — „Ocskayovszky cinter — (Ocskay temetője) „Totale Niederlage” jelentették akkor maguk a német főtisztek Pozsonyból Bécsbe.

Minden magyar büszke lehet erre a diadalra, melyet a magyar fegyver hős csatában szeretett hazájának szent szabadsá-

gáért Szomolányánl aratott, de büszke erre a tette az itteni tótajku lakosság is ki magyar testvérét e nehéz órában hűen támogatva. a német sereget az égig nyúló hegyekben vad dühvel megtámadta és ilyenformán Bercsényi javára döntötte el az átközletet.

Hogy mennyire él ez a szent nap az itteni tótás emlékeben s mennyire ragaszkodik tántoríthatatlanul magyar testvérehez, bizonyítja egy dal, melyet a nép munkaközben vagy este hazamenetkor, midőn a hold ezüstös fénye beragyogja a mezőt, a Kárpátok balzsamos levegője fölfrísíti a fáradt mellet, dalolni szokott. Ime hevenyészett fordítása:

Szomolányi várnak nagy kapuja tárva, Átrepült egy vad lud, fehér volt a szárnya, De nem lud volt ám az, hanem szép gnár, Megérett tábortól lovon a Tatar (Hírhözök tulajdonve)

Nagy és szép örömhirt hozott Szomolányba: Hogy a magyar a németet elagyabugyalta. Rajta hát legények, sohse féljete, Hisz csiri-csiripnek ám a verebek, Ha a magyar egyet-kettőt a talpán fordul Kilencz német azonnal másvilágra indul Véghetetlen kár, hogy Nyitramegye irányadói a kormányt nem figyelmeztették eddig hogy mily könnyű volna e népet támogatással, jó iskolák által rövid idő alatt megmagyarosítani s elejét venni a rubelek által elősegített orosz agitációnak, mely ide is kiterjedhet.

Hazánk s a külföld. — Tüzvész Szliácson. Hétfőn este 8 órakor Szliács-fürdőben tűz volt. A Margit magánlak és a Pest szálloda szárnytetőzete égett le. Szerencsétlenség nem történt. A saison feennakadást nem szenved.

— Tüzvész Konstantinápolyban Konstantinápoly, aug. 16. Tegnap Scutariban, a Bosporus ázsiai részén, borzasztó tüzvész ütött ki melytől több mint ezer házat és két templomot pusztított el. A tűznek két nő és egy gyerek is áldozatul esett. Számos lakos hajlék nélkül maradt. A szultán elrendelte, hogy az arnautkjői tüzvész alkalmával kiküldött segélybizottság az újabb tüzvészek károsultjainak felszegélyezésével is foglalkozzék. Ezenkívül a szultán magánpénztárából 300 fontot adományozott a tűzkárosultak javára.

Muzsák. — Mármaros-Szigeten Sz Prielle Kornelia asszony két vendégjátékának reá eső jövedelmét (esténként 80 frt) az ottani tüzoltók és a megyei kórház javára ajánlotta fel. Mint már említők a művésznő a „Szöv-téségek” és „Julia” c. darabokban lépett fel. Mellette mindkét esetben Zilahi tint fel élenk játékával, elegáns megjelenésével. A többiek: Bekéssy Róza, Ellinger Ilona kisasszonyok, Halmi, Molnár László és Dobó Gondos összjátékra törekedtek. Medgyaszai Evelin k. a. Kolozsvárról, folytonos tetszés mellett vendégszerelpet ott.

— Az „Ember tragédiája” holland nyelven. Ugy látszik Madách remekművének osztályrésze más lesz, mint legtöbb magyar költők műveinek, melyekről a külföld alig veszen tudomást. Az Ember tragédiájának holland fordítása a múlt hóban jelent meg Amsterdamban. A holland sajtó a legnagyobb lelkesedéssel fogadta e művet s Madácsot a világirodalom első rangú költői közé sorozza.

Felelős szerkesztő **Gáspár Imre.**
Kiadó **Kutasi Imre.**

Hirdetmény.

Ezennel értesítjük a t. cz. közönséget, miszerint a kis birtokosok országos föld-hitelintézete képviselőségét elvállaltuk; s a jelzett intézet kölcsöneit közvetítjük. Kölcsönön kapható 300 frttól 20000 frtjg terjedő — összegekben földbirtokra, betáblázás mellett

Felvilágosítással levélben is szívesen szolgál a h. bőszőrményi részv. társulati takarékpénztár igazgatósága.

Kereskedelmi akademia Debreczenben.

Államsegélyvel áll fenn. — 3 év folyamból. — Végzett hallgatók az egy-évi önkéntes katonai szolgálat kedvezményében részesülnek s azonnal alkalmazást nyernek bel- s külföldi nagyházaknál, pénzbiztosító intézeteknél, gyárakban stb.

Az 1887/8-ik évi tanfolyam szept. 1-én nyílik meg. Értesítőkkkel ingyen az igazgatóság.

A LEGJOBB ALKALOM!

**Női- és férfi-, leány- és gyermek-czipő-árúk
legolcsóbbani beszerezhetésére.**

Köztudomásra hozom, hogy helyben, főpiac, a **BIEDERMANN-PALOTÁBAN** május óta fennállott czipő-üzletet felhagytam és az abban levő egész czipő-árú-raktárt fő üzletembe,
piacz-utca, a városház épületébe helyeztem át.

Ez által azon helyzetbe jutottam, hogy az előre haladt idegy-dacrára is **raktáramat csökkenthesem**, áruimat oly **olcsó áron** bocsátom a vevő közönség rendelkezésére, aminteket még **Debreczenben nem ösmertek.**

A n. é. közönség további szives pártfogását kéri
kiváló tisztelettel

FALK OTTÓ,
főpiacz, a városház épületében

Megrendelések mérték után, ugyszinté javítások
gyorsan és pontosan elkészítetnek.

Az aranycsizmához.

Tüdőbetegek gyógyítása,

Gümőkórosok, aszkórosok, sorvadásban szenvedők, fuldolóok, nehezen lélegzők, hosszasan tartó tüdőhurutosok stb. sürített lég

belégzése által
(Rectal-Injection.)

Ezen gyógymód csudalatra méltó eredményeket mutat fel az orvosi tudományban. Gyors és biztos eredmények után minden orvos és tanár szaklapokban a legmelegebben ajánlja ezen eljárást a világ minden részében.

Igen gyakran már három napi belégzés használata után gümőkórosok, aszkórosok, sorvadóknaál köhögésben, hideglelésben is. Hetenkint a test 1 1/2 k^o-val gyarapszik, ugy annyira, hogy ezen aduók képesek ismét a legnehezebb foglalkozásokhoz visszatérni.

Nehezen lélegzőknél 1 1/2 órai belégzés után könnyű lélegzés áll be; állandó használatnál ezen baj egészen elmúlik, sőt a gümőkórosoknál is lassacsken eloszlatja a bajt s javulás áll be. Harmincz ily betegnél, kik már az utolsón voltak, belégzés által tokeletesen kigyógyultak.

A világ minden nagyobb kórházaiban, ép ugy Bécsben, a cs. kir. általános betegek házában ezen sürített lég

belégzés készülék

Évek óta sikeresen használtatik.

Eze-ről bizonyítványok vannak. A cs. kir. **belégzés készülék (Rectal-Injection)** hozzá tartozó teljes felszereléssel, sürített lég készítésére hozzá való utasítással, orvosok, vagy betegeknek saját használatra, megrendelhető:

Dr. ALTMANN KÁROLY-tól
BÉCSBEN,
VII. Mariahilfer-Strasse 80. szám.

Ára 8 forint és 30 kr., pakolással együtt.
Az összeg előleges beküldése mellett vagy utánvétellel.

Ezen gyógymód sem nem terhes, sem nem háborító.

**A legjobb minőségű Gép-
olajat, Olajba törött készfesz-
tekeket minden színben, Len-
kenczék (Firnisz) Szoba pad-
ló fénymáz, mindennemű
fénymázokat (lackokat), car-
bolsav, carbolmész, dessin-
ficiálásra, fertőtlenítésre, va-
lamint:**

Ermelléki ó hegyi bor-
imat a legtisztábban kezelve,
üvegenként, ugyszintén hor-
dószámra, 1 litres üveg — üveg
nélkül 26 kr. 1 fél literes
üveg — üveg nélkül 13 kr.

Hordó számra 100 liter
20 frt, üres üvegek 10—5 kr-
ral váltatnak vissza, ajánlom

Rickl József Zelmos
Debreczen.

Magyar háztartásból

Lenck-kávének,

mint **MAGYAR GYÁRTMÁNYNAK**, nem volna szabad hiányoznia, mint a hogy tényleg már is divattá vált minden magyar háztartásban e kitűnő hazai ipartermék használata.

A **Lenck-kávé** jóságára nézve **felülmúlja**, az eddig ismert összes pó kávékat, arra nézve pedig egyenlő a legjobb kü földi pótkávék áraival. Kapható minden fűszerkereskedésben, s a hol még nem volna, vagy a készlet elfogyott volna, a t. közönség követelje, mint **magyar gyártmányt.**

A belügyminiszterium által 22,852, valamint ujonnan 51,786. sz. a. ajánlott és szakhatóságok által megvizsgált

POLLACSEK-FÉLE FERTŐTLENÍTŐ SZEREK,
és pedig fertőtlenítő folyadék, fertőtlenítő mosószappanpor
nálunk állandóan kaphatók, ugyszintén
carbol-mész, valamint min- **carbol-savak,**
dennemű fajták
Pollacsek Emil és Társa
kristály-szoda- és fertőtlenítő szerek gyára.
BUDAPEST, VII. kerület, Király-utca 71. szám alatt.
Budapest főváros egyedüli szállítója, az összes kórházak, iskolák, nyilvános épületek, te-
reknek stb. szükségleteinek fedezésére.
kapható: Geréby Fülöp-nél.

427
1887.

Arverési hirdetmény.

Alulírt kiküldött végrehajtó az 1881 évi LX. t. cz. 102. § a értelmében ezenel közhírré teszi, hogy a debreczeni kir. járásbíróóság 9475/1887. számú végzése által Dr. Biró Károly debreczeni lakos javára B. Nagy Lajos helybeli lakos ellen 300 frt—kr. tőke, ennek 1887 év május hó 17 napjától számítandó 6% kamatai és eddig összesen 33 frt 85 kr. perköltség követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 307 frt 40 kr-ra becsült szobabutorok és bolti áru cikkekéből álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a 9675/1887. sz. kiküldést rendelő végzés tolytán a helyszínén, vagyis alperes Kis-Csapó-utca 795 sz. a. lakásán leendő eszköz-
lése 1887-ik év aug. 30-ik napjának délelőtt 9 órája határidőül kitűztetik és ahoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. cz. 107. § a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladattatnognak.

Az elárverezendő ingóságok vétel-
ára az 1881. évi LX. t. cz. 108. §-ban megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Debreczen, 1887-ik évi aug.
hó 14-ik napján.

Váradi Imre
kir. bírósági végrehajtó

Kristóf Ferencz-
féle

padozat fénymáz,

szagtalan és hamar száradó.
Igen könnyen kezelhető s bárki áltá könnyen alkalmazható a padozat fényezésére. Kapható különböző színekben, valamint szín nélkül is csupán fényezésre. Minták és használati utasítások **Kristóf Ferencz** raktárában **Berlin és Prágában**, ezen padozat fénymáz fentalálójánál s egyedüli gyártójánál. Raktár Debreczenben Gansovszky Lajos kereskedésében.

Arverési hirdetés.

Alólírott Avas-Ujváros előjárósága által ezennel közhírré tétetik, miszerint Av.-Ujváros község tulajdonát képező erdőterületen levő ez évi makk termés 1300 frt kikiáltási ár mellett tolyó évi szept. 5-én nyilvános árverés útján el fog adatni, árverési feltételek a községéknél bármikor megtekinthetők,

Tisztelettel
GRÓSZ ÁRON
főbíró.

KÖNYV- és KÖNYOMDAI-MUNKÁK FELVÁLLALTATNAK.

KUTASI IMRE
KÖNYV- és KÖNYOMDÁJA
Debreczenben, Főpiacz Sz. Nagy Károly ház.
Ajánlja magát mindenféle

KÖNYV- és KÖNYOMDAI MUNKÁK

gyors és pontos elkészítésére;

elvállal; tankönyveket, hirlapokat és folyóiratokat minden nyelven,
ét bor- és árlapokat; dísműveket
arany- ezüst és színnyomatban; a törvénykezéshez megkivántató

* ROVATOZOTT IVEKET; *

díszes egybekelési- és látogató-jegyeket.

Szóval a nyomdászathoz tartozó megrendelések gyorsan és hibanélkül, a legjutányosabb árban eszközöltetnek.

A papir gyári árban számittatik.

HIRDETÉSEKET a kiadásomban hetenkint ötször megjelenő „DEBRECZEN” cz. hirlapban legolcsóbban számítva közzéteszek.

KUTASI IMRE könyv- és könyomda tulajdonos.

DEBRECZENBEN, Főpiacz SZ. NAGY KÁROLY ház.

1887. Nyomatott KUTASI IMRE könyvnyomdájában.

KITÜNTETÉS
SZEGED
érdem éremmel
1876.

KITÜNTETÉS
SZÉKES-
FEHÉRVAR
ezüstérem 1879.

KITÜNTETÉS
LONDON.

Díszoklevél
1871-ben.